

Dana Váňová: Zum Gebrauch der Hilfsverben haben/sein in den zusammengesetzten Vergangenheitsformen, ÚGS FF UK Praha, 2014, 73 stran, bez CD, opravená verze

Posudek bakalářské práce – opravená verze

Předkládaná bakalářská práce představuje opravenou verzi práce původně odevzdané na jaře letošního roku, která však nebyla obhájena. V tomto posudku se tedy zaměřím na zhodnocení této opravené verze ve srovnání s prací původní v návaznosti na odstranění či neodstranění nedostatků, které v červnu vedly k neobhájení původně odevzdané práce. Pro objasnění dalších podrobností srov. můj posudek z letošního května.

Ačkoli z jazykového hlediska došlo zřejmě k nejzřetelnějšímu posunu pozitivním směrem, pár chybných vazeb se v textu přece jen vyskytuje. Jde např. o rekcii slovesa *erweitern* (nikoli *über*, nýbrž *um* – např. na str. 7 a 18), neobratné spojení „in jeden Fällen“ místo „in allen Fällen“ či „auf jeden Fall“ (na str. 16), psaní „schlaffend“ místo „schlafend“ (str. 19), „am häufigstens“ (str. 28), pravděpodobný překlep „konzeptuell“ místo „konzeptionell“ (str. 31), užití zájmena *es* jakožto formálního subjektu v druhé větě na str. 37, odlučitelnost předpony *vor-* u slovesa „*vorherrschen*“ ve 2. odstavci na str. 70 apod. (výčet není úplný).

Obsahově je pasáž o funkcích odlučitelné či neodlučitelné předpony *durch-* vylepšena, avšak některá tvrzení zůstávají nepřesná nebo zavádějící. Jde např. o poslední odstavec na str. 19 končící nahoře na str. 20, v němž autorka usouvztažňuje *odlučitelnost*, *umístění přízvuku* a *tranzitivnost*. Jak přesně funguje kauzalita mezi těmito parametry? Jak spolu dále souvisejí umístění přízvuku a sémantika odlučitelnosti? A jaké důsledky z tohoto nakonec vyplývají pro samotné pomocné sloveso? K tvrzení ze str. 20 o tranzitivních slovesech (odstavec uprostřed) – platí toto vždy? Lze je vztáhnout např. na sloveso *durchgehen* (případně další)?

Podobně nedotažená zůstává reciprocita jakožto argument proti užití pomocného slovesa *haben*, jinak pro slovesa zvrtná samozřejmě relevantního. Příslušná pasáž na str. 16 nemíří k jádru problému: Autorka má sice pravdu, když píše *Wir sind einander vor dem Kino begegnet*, ale má to znamenat, že zvrtné zájmeno *uns* v tomto příkladě užit nelze? Za jakých podmínek přesně se u reciprokých sloves užívá pomocné sloveso *sein*? V pasáži kritizující nedostatky R. Kozmové chybějí neosobní slovesa označující přírodní jevy.

Z formálního hlediska se lze i nadále pozastavovat nad nestandardním způsobem odkazování na jeden z časopiseckých textů (Kozmová 1997), a to jak v autorčině textu, tak v podobě zanesené do seznamu literatury. Článek nevyšel v časopise, který by se jmenoval „Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer“, nýbrž v *Deutsch als Fremdsprache*. Rozdělení komentáře k článku R. Kozmové do dvou celků (2.1.1. a 2.1.2) je zcela nadbytečné. Navíc u časopiseckých článků – a to zde platí i pro položku Koch/Oesterreicher 2007 – se v bibliografii neuvádí místo, v němž je časopis vydáván. Nestandardní je dále odkaz typu „Nach dieser Grammatik aus 2011“ na str. 17 nahoře. U několikrát opakovaného vrocení 2011 jde pravděpodobně o překlep, protože u zmiňované gramatiky autorka v seznamu literatury uvádí vydání z roku 2001, s nímž pracuje i v dalších pasážích své práce. Seznam literatury není nijak systematicky seřazen (ani abecedně, ani podle žánrů), položka „Šimečková 2002“ ze str. 18 a násl. není v seznamu literatury obsažena vůbec. Podobně problematický resp. zcela neobhajitelný je odkaz ze str. 33 na schéma zobrazené v obr. 2, protože v článku Kocha a Oesterreichera z ZGL 35 z roku 2007 je na str. 350 otištěno vyobrazení zcela jiné! Autorka tak zůstala u internetového zdroje univerzity Regensburg a obsahově článek ve své práci ignorovala resp. sama se jím nijak nezabývala.

Eromsovy funkční styly jsou sice celkem dobře shrnuty, ale v analytické části s nimi autorka nepracuje vůbec. V úvodním odstavci této kapitoly na str. 26 je deklarována jejich užitečnost, ta však dále zůstává v poloze jen letmo naznačené. Podobně narazí čtenář v následující kapitole o žánrech na celkem rozsáhlé výčty, které zůstávají nepropojené s výzkumnými otázkami. Vysvětlování žánrů odkazem na slovníková hesla z DUW v analytické části práce není adekvátní.

Způsob sběru dat je tentokrát vysvětlen lépe, kritéria pro jejich selekci (str. 34) však uvedena nejsou. Bez komentáře zůstává propojení či nepropojení žánrů v pojetí Brinkera a v DeReKo. Proč by tranzitivnost resp. reflexivnost sloves měly představovat kritérium pro třídění textů (tvrzení v závěru 2. odstavce na str. 41)? Jak je toto míněno? Analytické komentáře k sesbíraným a utříděným dokladům nejsou vystavěny úplně jednotně. Ve většině z nich převažuje orientace na opozici tranzitivnosti a intranzitivnosti (avšak bez doprovodných souvislostí – to je zřetelně vidět např. na str. 53, ale i jinde). K př. 4 na str. 43 – vyplývá z citovaného dokladu pilotování (řízení) letadla a proč jen může („kann“) být v tomto případě užito pomocné sloveso

sein (fakultativní užití)? A podobně př. 15 na str. 47 – jak je to s řízením lodi v tomto případě? A nelze př. 3 na str. 50-51 interpretovat jinak (s odkazem na sémantiku *durch-*)?

Ne zcela přesvědčivý zůstává závěr celé práce (str. 68 a násl.). Oddíl 5.4 by bylo možné napsat zcela nezávisle na rozebraných příkladech.

Ačkoli tedy nedostatky v předložené práci přetrvávají, je nutno při celkovém zhodnocení ocenit sám fakt volby relevantního tématu, autorčina úsilí při sběru a třídění dat a zlepšení po jazykové stránce. Práci doporučuji k obhajobě a jako hodnocení navrhuji známku „dobře“. Do diskuse nabízím především výše nastíněné otázky a problémy.

V Praze 2. srpna 2014

Vít Dovalil, Ph.D.